

«PAŞA HƏYAT SİĞORTA» ASC-NİN

31.12.2025-Cİ İL TARİXƏ

MALİYYƏ HESABATLARI VƏ

MÜSTƏQİL

AUDİTORUN HESABATI

MÜNDƏRİCAT

Müstəqil auditorun hesabatı	2-3
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	4
Mənfəət və zərər haqqında hesabat	5
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	6
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	7
Maliyyə hesabatlarına şərhlər və qeydlər	8-35

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

« PAŞA HƏYAT SİĞORTA » ASC-nin Təsisçisinə və Rəhbərliyinə

Rəy j8xCcOiiJT

Biz « PAŞA HƏYAT SİĞORTA » ASC-nin 31 dekabr 2025-ci il tarixinə əhəmiyyətli uçot siyasətinin və digər izahedici qeydlərin qısa xülassəsindən ibarət olan əlavə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq. Hesab edirik ki, Cəmiyyətin qoşma maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlərdə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə hesabatlarının auditini üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika Məcəlləsinin” (IESBA Məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də IESBA məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakiməmizə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir. Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının auditini baxımından və maliyyə hesabatlarına dair rəyimizin formalaşdırılmasında bütövlükdə nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy vermirik.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativin olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz tətib edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflər risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Dələduzluq nəticəsində əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamama riski səhvlər nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki dələduzluq sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər.
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtilə, bu şərtlər şərcivəsində uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük.
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqliliyini qiymətləndiririk.
- Mühəsibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər.

Biz iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

“Parker Russell Azerbaijan” MMC

Direktor: Elnurə Abdinova _____

Auditor: Adışirin Ağə-zadə _____

“PAŞA HƏYAT SİĞORTA” ASC**31 Dekabr 2025-ci il tarixinə****MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT**

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
AKTİVLƏR			
Uzunmüddətli aktivlər			
Əmlak və avadanlıqlar	5	4 616 550,82	2 971 399,33
Qeyri-maddi aktivlər	6	1 240 231,21	1 181 702,01
Daşınmaz əmlaka investisiyalar	7	417 655,89	417 655,89
Uzunmüddətli maliyyə aktivləri	8	382 443 993,60	517 204 726,41
İştirak payı metodu ilə uçota alınmış investisiyalar	9	10 849 616,10	10 587 126,01
Sair uzunmüddətli aktivləri		100 000,00	100 000,00
CƏMİ UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		399 668 047,62	532 462 609,65
Qısamüddətli aktivlər			
Debitor borcları	10	53 455 737,89	40 447 335,10
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	11	309 756 835,63	143 260 829,50
Sığorta ehtiyatlarında təkrarsığortaçıların payı	12	1 325 352,36	823 860,59
Qısamüddətli maliyyə aktivləri	13	60 451 957,46	97 411 983,18
Gələcək hesabat dövrlərinin xərcləri	14	654 746,21	325 635,14
Sair aktivlər:	15	5 204 032,65	5 204 032,65
CƏMİ QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		430 848 662,20	287 473 676,16
CƏMİ AKTİVLƏR		830 516 709,82	819 936 285,81
KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR			
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	4	40 250 000,00	40 250 000,00
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	4	53.374.236,63	60 472 303,34
Keçmiş illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)		96.056.697,73	71 584 394,39
Elan edilmiş dividendlər		(48.000.000,00)	(36 000 000,00)
CƏMİ KAPİTAL		141 680 934,36	136 306 697,73
ÖHDƏLİKLƏR			
Uzunmüddətli öhdəliklər			
Sığorta ehtiyatları	16	668 215 519,57	631 809 121,98
Təxirəsalınmış vergi öhdəlikləri		44 084,15	161 790,94
Təkrarsığorta əməliyyatları üzrə öhdəliklər	17	-	446 763,62
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		668 259 603,72	632 417 676,54
Qısamüddətli öhdəliklər			
Kreditor borcları	18	12 411 976,74	43 850 376,49
Sair qısamüddətli öhdəliklər	19	8 164 195,00	7 361 535,05
Cəmi qısamüddətli öhdəliklər		20 576 171,74	51 211 911,54
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		688 835 775,46	683 629 588,08
CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR		830 516 709,82	819 936 285,81

İdarə Heyətinin Sədri
Cabbarova Ülviyyə Kərim qızı

Baş mühasib V.M.İ.E.
Cahangir Məmmədov Fərrux oğlu

“06 mart” 2026-ci il

**“PAŞA HƏYAT SIĞORTA” ASC-nin
MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR HAQQINDA HESABAT
31 Dekabr 2025-ci il tarixinə**

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Gəlirlər			
Əsas əməliyyat gəliri	20	680 849 606,92	595 983 327,28
Xalis sığorta ehtiyatlarının dəyişməsi		(35 904 905,82)	(61787650,01)
İnvestisiya gəlirləri üzrə		50 830 217,75	44454857,66
Sair gəlirlər		295 000,00	66 191,79
Ümumi gəlirlər		696 069 918,85	578 716 726,72
Xərclər			
Əsas əməliyyat xərcləri	21	(567 799 100,20)	(445 989 702,09)
İşlərin aparılması xərcləri	22	(59 492 541,92)	(55 377 885,10)
Sair xərclər		(222 929,51)	(193 939,02)
Ümumi xərclər		(627 514 571,63)	(501 561 526,21)
Maliyyə mənfəəti (zərəri)		68 555 347,22	77 155 200,51
Vergiqoymadan əvvəl mənfəət (zərər)		68 555 347,22	77 155 200,51
Mənfəət vergisi	23	(15 181 110,59)	(16 682 897,17)
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	23	53 374 236,63	60 472 303,34

İdarə Heyətinin Sədri
Cabbarova Ülviyyə Kərim qızı

Baş mühasib V.M.İ.E.
Cahangir Məmmədov Fərrux oğlu

“06 mart” 2026-ci il

“PAŞA HƏYAT SİĞORTA” ASC-nin
31 Dekabr 2025-ci il tarixində bitən il üzrə
Kapitalda Dəyişikliklər haqqında Hesabat

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	Nizamnamə Kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi Kapital
1 yanvar 2024-cü il tarixinə qalıq	4	40 250 000,00	71 584 394,39	111 834 394,39
Hesabat dövründə xalis mənfəət(zərər)		-	60 472 303,34	60 472 303,34
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları		-	-	-
Emissiya gəliri		-	-	-
Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi(dividendlər)		-	-	-
			(36 000 000,00)	(36 000 000,00)
31 dekabr 2024-cü il tarixinə qalıq	4	40 250 000,00	96 056 697,73	136 306 697,73
1 yanvar 2024-cü il tarixinə qalıq	4	40 250 000,00	96 056 697,73	136 306 697,73
Hesabat dövründə xalis mənfəət(zərər)		-	53 374 236,63	53 374 236,63
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları		-	-	-
Emissiya gəliri		-	-	-
Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi(dividendlər)		-	-	-
			(48 000 000,00)	(48 000 000,00)
31 dekabr 2025-ci il tarixinə qalıq	4	40 250 000,00	101 430 934,36	141 680 934,36

İdarə Heyətinin Sədri
Cabbarova Ülviyyə Kərim qızı

Baş mühasib V.M.İ.E.
Cahangir Məmmədov Fərrux oğlu

“06 mart” 2026-ci il

“PAŞA HƏYAT SİĞORTA” ASC-nin**PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT****31 Dekabr 2025-ci il tarixinə**

	Qeyd	
	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Yığılmış sığorta haqları	668 573 103,82	584 310 412,86
Ödənilmiş təkrarsığorta haqları	(2 507 344,78)	(1 485 157,53)
Sığorta ödənişləri	(560 431 264,81)	(400 102 058,41)
Ödənilmiş komissiya xərcləri	(4 475 626,67)	(7 598 382,53)
İşçilərlə bağlı ödənilmiş xərclər	(30 375 056,76)	(27 287 936,00)
Digər gəlirlər		
Ödənilmiş digər əməliyyat və inzibati xərclər	(20 096 269,49)	(16 525 430,14)
Əməliyyat öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən əldə edilmiş pul vəsaitləri	50 687 541,31	131 311 448,25
İnvestisiya müqavilələri üzrə öhdəlik	(2 009 948,74)	(41 810 484,78)
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri	48 677 592,57	89 500 963,47
Ödənilmiş mənfəət vergisi	(16 114 351,15)	(21 361 112,53)
Əməliyyat fəaliyyətindən əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri	32 563 241,42	68 139 850,94
İnvestisiya fəaliyyətindən əldə edilmiş pul vəsaitləri		
Kredit təşkilatında yerləşdirilmiş məbləğlər	(57 135 320,12)	(14 712 318,00)
Kredit təşkilatları tərəfindən ödənilmiş məbləğlər	47 434 250,14	28 802 848,47
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının alınması	(112 336 115,21)	(232 392 849,44)
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satılması və geri alınmasından daxilolmalar	200 408 021,75	174 367 991,00
Alınmış investisiya gəliri	45 683 120,21	39.174.056,10
Əmlak və avadanlıqların alınması	(2 678 000,14)	(2 428 662,00)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	(1 925 025,58)	(1 510 587,00)
Əmlakın və avadanlığın satışından daxilolmalar		
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə (istifadə edilmiş)/ əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri	119 450 931,05	(8 699 520,87)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Dividendlərin ödənilməsi	(48 000 000,00)	(36 000 000,00)
Repo əməliyyatlarından mədaxil	79 782 314,12	334 164 147,76
Repo əməliyyatlarına görə məxaric	(111 490 214,67)	(303 091 233,76)
İcarə haqqının ödənişi	(1 134 237,53)	(1 206 106,82)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətində istifadə edilmiş xalis pul vəsaitləri	(80 842 138,08)	(6 133 192,82)
Gözlənilən kredit zərərinin dəyişməsinin nəğd pul və nəğd pul ekvivalentinə təsiri	1 000,00	1 000,00
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis (azalma)/artma	71 173 034,39	53 308 137,25
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri ilin əvvəlinə	136 846 086,50	83 537 949,25
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri ilin sonuna	208 019 120,89	136 846 086,50

İdarə Heyətinin Sədri
Cabbarova Ülviyyə Kərim qızı

Baş mühasib V.M.İ.E.
Cahangir Məmmədov Fərrux oğlu

“06 mart” 2026-ci il

“PAŞA HƏYAT SİĞORTA” ASC-nin

31 dekabr 2025-ci il tarixinə Uçot Siyasəti və Digər İzahedici Qeydlərin Qısa Xülasəsi

1. CƏMIYYƏT HAQQINDA

Hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2025-ci il tarixdə başa çatmış il üzrə yerli icra hakimiyyəti orqanının tələblərinə uyğun olaraq "PAŞA Həyat Sığorta" ASC üçün tərtib edilmişdir. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir və bu ölkədə fəaliyyət göstərir. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaradılmış açıq səhmdar cəmiyyətdir.

2. ŞİRKƏTİN ƏMƏLİYYAT MÜHİTİ

Şirkət 24 noyabr 2010-cu il tarixdə Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi Bakı şəhər Vergilər Departamentinin Kommersiya Hüquqi Şəxslərin Dövlət Qeydiyyatı İdarəsində 1001020031750200 sayılı şəhadətnamə ilə "PAŞA Həyat Sığorta" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti kimi dövlət qeydiyyatına götürülmüşdür. Qeydiyyat N-si: 1401876531. Şirkət Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin 14 fevral 2011-ci ildə verdiyi sığorta lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir və 11 dekabr 2015-ci il tarixində Şirkət müddətsiz lisenziya almışdır.

19 may 2014-cü il tarixində Şirkət Azərbaycan Respublikasının 29 oktyabr 2013-cü il tarixli “Sığorta fəaliyyəti haqqında Qanun”una edilmiş dəyişikliklərə uyğun olaraq qeyri-müəyyən müddətə təkrarsığorta fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün ayrıca lisenziya almışdır. Dəyişikliklər 1 mart 2014-cü il tarixindən qüvvəyə minir.

19 fevral 2014-cü ildən etibarən Şirkət İcbari Sığorta Bürosunun (“Büro”) üzvləri reyestrinə daxildir.

2017-ci ilin oktyabrında Şirkət Direktorlar Şurasının 1 avqust 2017-ci il tarixli qərarına əsasən təkrarsığorta lisenziyasını ləğv etmişdir.

Şirkətin əsas fəaliyyəti həyat sığortası xidmətlərinin göstərilməsidir. Şirkətin sığorta xidmətlərinə müəssisələrin və fiziki şəxslərin könüllü və icbari sığorta polislərinin verilməsi, məsələn həyatın müddətli sığortası, həyatın yaşam sığortası, sağalmaz xəstəliklərdən sığorta, eləcə də peşə xəstəlikləri və istehsalatda bədbəxt hadisələr nəticəsində sığortalıların həyatına və sağlamlığına dəyən zərər nəticəsində onların peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi ilə bağlı sığorta daxildir.

“PAŞA Holding” şirkətlər qrupuna daxil olan “PAŞA Həyat” 24.11.2010-cu il tarixdə Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi tərəfindən dövlət qeydiyyatına alınaraq Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin 14.02.2011-ci il tarixli lisenziyası əsasında həyat sığortası sahəsi üzrə xidmətlərin həyata keçirilməsi istiqamətində fəaliyyət göstərir.

Təsis olunduğu zaman “PAŞA Həyat”-ın nizamnamə kapitalı 7.000.000 (yeddi milyon) AZN təşkil edirdisə, fəaliyyətinin ilk 3 ilinin nəticəsi olaraq Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı 5,75 dəfə artırılaraq, hazırda 40.250.000 (qırx milyon iki yüz əlli min) manata çatdırılmışdır.

2. ŞİRKƏTİN ƏMƏLİYYAT MÜHİTİ d vamu

2024-c  il ərzində Azərbaycanın sığorta sektoru strateji əhəmiyyətli islahatlar və bazarın dərinləşməsinə yönəlmış mühüm qərarlarla yadda qalmıřdır. Xüsusilə, dövlət tərəfindən qəbul edilən normativ hüquqi aktlar v  fərmanlar sığorta bazarının geniřl nm sini stimullařdırmıř, řirk tl rin maliyyə dayanıqlıđını artırmıř v  m řt ri g v nini y ks ltmiřdir.

Bunlardan  n  h miyy tlisi, 29 oktyabr 2024-c  il tarixində qəbul edilmiř "Dövlət icbari řexsi sığortası sahəsində idarəetmənin t kmill řdirilm si ilə bađlı bəzi tədbirlər haqqında" f rmandır. Bu qərarla sığorta sektoruna dövlət nəzarəti g cl ndirilm ş, icbari sığorta mexanizmləri daha ř ffaf və effektiv hala g tirilm řdir. Bunun nəticəsində bazarın tənzimlənməsi optimallařdırılmıř, dövlət və özəl sektor arasında sığorta sahəsində  məkdařlıq mexanizmləri inkiřaf etdirilm řdir.

Gerid  qalan 2024-c  il Azərbaycanın sığorta bazarı uđun uđurlu olub. Rəqəmlərin dinamikasına baxanda aydın görmək olur ki, ölkədə həyat sığortasına maraq artıb. Ümumilikdə isə sektorda böyümə 2023-c  illə müqayisədə 10%-dən çox t řkil edib.

2024-c  ildə Azərbaycan Sığortaçılar Assosiasiyasının t řkilat ılıđı ilə "Azərbaycan Maliyyə Forumu", "InsurTech Zirvəsi", "I Regional Sığorta Forumu", "X Azərbaycan Beynəlxalq Sığorta Forumu", "II Sığorta Festivalı", "Sığortada İnstitusal M k mm llik Beynəlxalq Seminarı" v  "Yařıl Maliyyə və Dayanıqlı İnkıřaf Forumu" ke irildiki, bu tədbirlər sığorta sektorumuz uđun yeni imkanların bařlanđıcı rolunu oynadı.

Bazarın bu inkiřafında həyat sığortası sektoru əsas lokomotivl rd n biri olmuřdur. Ötən ilin  n diqq t kici yeniliklərindən biri də "Kredit həyat sığortası" məhsulunun ř rtl rinin sad l řdirilm sidir.

Bu kontekstdə, "PAŐA Həyat Sığorta" ASC sektorun aparıcı v  dominant oyunçusu olaraq, həyat sığortası bazarında liderliyini daha da m hk ml ndirm řdir. řirk t təkcə m řt ril rinin sığorta ehtiyaclarını qarřılamaqla kifayətlənmir, həmçinin innovativ həllər v  bazarı d yiřdir n məhsullarla fərqlənir. "PAŐA Həyat Sığorta" ASC-nin ümumi yıđımları həyat sığortası bazarının böyük hissəsini t řkil edir, bu da onu təkcə yerli bazarda deyil, regional miqyasda da nüfuzlu bir oyun uya  v rir. řirk tin 2024-c  ildə həyata keçirdiyi məhsul  eřidl rinin geniřl ndirilm si, rəqəmsal həllərin tətbiqi və m řt ri təcrübəsinin t kmill řdirilm si istiqamətində atdıđı addımlar onun bazar payını daha da artırmıřdır.

Beləliklə, Azərbaycanın sığorta bazarında 2024-c  ildə həyata keçirilən institusal islahatlar, bazarın inkiřafı v  həyat sığortasına artan maraq fonunda "PAŐA Həyat Sığorta" ASC bazarın əsas sürətləndirici qüvvəsi kimi  z mövqeyini bir daha t sdiql miřdir. Dövlət siyasətinin dəstəyi v  bazarın davamlı inkiřafı ilə řirk tin qarřıdakı illərdə də bu liderliyini qoruyacađı gözlənilir.

Uyđunluq haqqında bəyanat

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standardları (MHBS)  sasında hazırlanmıřdır. Cəmiyyət  z mühasibat qeydlərini Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan qanunvericilik əsasında həyata keçirir. Bu Cəmiyyətin maliyyə hesabatları həmin mühasibat qeydləri əsasında hazırlanmıřdır v  MHBS-a bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından uyđunlařdırmaq uđun d zeliřl r edilmiřdir.

Təqdimatın əsasları

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (“BMUSŞ”) tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (“MHBS”) və Azərbaycan Respublikasının sığorta fəaliyyəti üçün nəzərdə tutulmuş qanunvericilik əsasında hazırlanmışdır.

Qeyd olunan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda göstərilir. Həmin prinsiplər, başqa cür göstərilmədiyi hallarda təqdim edilən bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

3.MÜHÜM MÜHASİBAT UÇOTU SİYASƏTLƏRİ

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətini normal şərtlər altında davam etdirəcəyi ehtimalı nəzərə alınaraq hazırlanmışdır.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə ləğv olunmasına, habelə fəaliyyətinin dayandırılmasına və ya Azərbaycan Respublikasının Qanunları və normativ aktları əsasında kreditora qarşı müdafiə axtarışına istək və ya ehtiyac olmadan fəaliyyətini davam etdirəcək. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyətin gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olduğu fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi fərdi maliyyə hesabatları standartları, Rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin davamlılıq prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələlərin və daimilik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Davamlılıq prinsipi təxminlərin Rəhbərlik tərəfindən dəyərləndirilməsi zamanı naməlum olan gələcək hadisələr və ya şərtlər üzrə müəyyən fərziyyələrin edilməsi vacibdir.

Təqdimatın digər əsasları

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin funksional valyutası olan Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilmişdir. Fərdi maliyyə hesabatları tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır.

Cəmiyyət mühasibat sistemini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun şəkildə təşkil edir. Fərdi maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən yerli mühasibat prinsiplərinə uyğun tərtib edilmiş mühasibat sistemindən istifadə edilmiş və hesabatlara MHBS-yə uyğunlaşdırılmaq məqsədilə düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişlərə əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirmək üçün müəyyən təsnifləşdirilmələr, həmçinin müəyyən aktiv və öhdəliklərin, eləcə də gəlir və xərclərin fərdi maliyyə hesabatlarındakı bəndlərə uyğunlaşdırılması məqsədilə edilən yenidən təsnifləndirilmələr aiddir.

Əməliyyat valyutası

Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına daxil edilən maddələr Cəmiyyətin fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitdəki valyutanı (“əməliyyat valyutası”) istifadə etməklə ölçülür. Cəmiyyətin əməliyyat valyutası AZN-dir. Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının təqdim olunduğu valyuta AZN-dir. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının qaydalarına uyğun olaraq bu maliyyə hesabatlarında yerli valyuta təqdimat valyutası kimi istifadə olunur.

Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri yalnız uçotda tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanuni hüquq mövcud olduqda və xalis məbləğ əsasında hesablaşmalar aparılması, yaxud da eyni vaxtda aktivlərin satılması və öhdəliyin yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulduqda bir-birinə qarşı əvəzləşdirilir, xalis məbləği isə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bildirilir. Hər hansı mühasibat uçotu standartı və ya şərhli ilə tələb olunmayana və ya icazə verilməyənədək və Cəmiyyətin mühasibat uçotu qaydalarında konkret göstərilməyənə qədər gəlir və xərc mənfəət və ya zərər haqqında bir-birinə qarşı əvəzləşdirilmir.

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivləri aşağıdakı xüsusi kateqoriyalara ayrılırlar: “mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan” maliyyə aktivləri (MZHƏDT), “ödəniş tarixinədək saxlanılan” investisiyalar, “verilmiş kreditlər və debitor borcları” və satıla bilən maliyyə aktivləri (SMA). Təsnifləşdirmə maliyyə aktivinin növündən və saxlama məqsədindən asılıdır və ilkin tanınma zamanı təyin edilir.

MZHƏDT maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri ilə saxlanılan maliyyə aktivləri “mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivləri” kateqoriyasına aid edirlər. Yaxın gələcəkdə satılması nəzərdə tutulduqda, əldə edilən maliyyə aktivləri satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər kateqoriyasında təsnifləşdirilir. Törəmə maliyyə alətləri və effektiv hedcinq alətləri istisna olmaqla, satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər kateqoriyasında təsnifləşdirilir. Satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər üzrə yaranan mənfəət və zərərlər müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə alətləri

Cəmiyyət müqaviləyə əsasən maliyyə aləti üzrə öhdəlik daşıyan tərəfə çevrildiyi zaman maliyyə aktivini və ya öhdəliyini maliyyə vəziyyəti haqqında ilkin maliyyə hesabatında tanıyır. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin adi yolla alınması və satılması zamanı hesablaşma tarixinə əməliyyat tanınır. Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür. İlkin tanınma zamanı maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin satın alınması və ya yerləşdirilməsi ilə bağlı bütün birbaşa əməliyyat xərcləri (mənfəət və zərər hesabına tanınan maliyyə aktiv və öhdəlikləri istisna olmaqla) müvafiq olaraq maliyyə aktivinin ədalətli dəyərindən azaldılır və ya maliyyə öhdəliyinin ədalətli dəyərinə əlavə edilir. Mənfəət və zərər hesabına tanınan maliyyə aktiv və öhdəliklərinin satın alınması və ya yerləşdirilməsi ilə bağlı birbaşa əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Satıla bilən maliyyə aktivləri

Satıla bilən maliyyə aktivləri, əvvəlcədən bu kateqoriyaya aid olunması nəzərdə tutulan və ya bundan əvvəlki kateqoriyaların heç birinə aid edilə bilməyən qeyri-törəmə aktivlərdir. İlkin tanınmadan sonra satıla bilən maliyyə aktivləri ədalətli dəyər əsasında ölçülür və yaranan mənfəət və zərərlər digər məcmu gəlirlər hesablarında qeydə alınır. Investisiyanın tanınmasına xitam verildikdə və ya onun dəyərində ehtimal edilən azalmalar baş verdikdə əvvəllər məcmu gəlirlər hesablarında qeydə alınan mənfəət və gəlirlər müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi

Əgər ticarət məqsədi ilə saxlanılan qeyri-törəmə maliyyə aktivinin yaxın gələcəkdə satılması məqsədi aktuallığını itirirsə, bu zaman belə maliyyə alətləri mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarılaraq aşağıdakı kateqoriyalardan birinə yenidən daxil olunur:

Əvvəlcədən satıla bilən investisiyalar kateqoriyasına aid edilmiş maliyyə aləti verilmiş kreditlər və debitor borcları kateqoriyasının təyinatına uyğun gəldikdə və Cəmiyyət bu aləti yaxın gələcəkdə və ya müddəti bitənədək saxlamaq niyyəti və imkanı yarandıqda, Cəmiyyət onu verilmiş kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən daxil edə bilər.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Hər bir hesabat tarixinə Cəmiyyət maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi halının baş verməsinin obyektiv sübutunun olub-olmamasını dəyərləndirir. Əgər maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi ehtimal edilirsə və yalnız ilkin tanınma tarixindən sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu yaranmışdırsa (baş vermiş “zərər hadisəsi”) və zərər hadisəsi (və ya hadisələri) bu maliyyə alətləri və ya maliyyə alətləri Cəmiyyət üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin axınına təsir göstərir və bu təsirin etibarlı şəkildə təxmin edilməsi mümkündürsə, bu zaman belə maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri Cəmiyyət dəyərsizləşmiş sayılır.

Dəyərsizləşmənin sübutu kimi borc götürənin və ya borc götürənlər Cəmiyyətin əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzləşməsi, faiz və əsas borcların ödənilməməsi və ya ödənilməsində gecikmələrin yaranması, müştərilərin iflas etməsi və ya digər yenidən təşkilati strukturun dəyişdirilməsi və bu zaman təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin azalmasına dair konkret məlumatın olması ehtimalının yaranması, məsələn borcun ödənilməməsində şəraitin və iqtisadi şərtlərin dəyişməsi halları götürülə bilər.

Maliyyə aktivlərinin uçotunun xitamı

Cəmiyyət maliyyə aktivini müqaviləsi üzrə pul vəsaitlərinin alınması hüququnun başa çatması və ya maliyyə aktivini, eləcə də sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülməsi halında maliyyə aktivinin tanınmasına xitam verir. Cəmiyyət sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və üstünlükləri digər tərəfə ötürdükdə belə transfer edilmiş aktiv üzərində nəzarəti saxlayırsa, bu zaman saxlanılmış maraqlar hesabatlarda aktiv kimi tanınır və müvafiq şəraitdə Cəmiyyətin ödənilməsi ehtimal edilən məbləğləri də müvafiq olaraq öhdəlik kimi tanınır. Əgər Cəmiyyət transfer edilən maliyyə aktivinin sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları özündə saxlayırsa, bu zaman aktivin tanınması davam edir və əlavə olaraq girov qoyularaq götürülmüş vəsaitlər də borc məbləği kimi maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınır.

Maliyyə aktivini hesabatlardan tam şəkildə çıxarıldıqda, aktivin qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan və ya alınması nəzərdə tutulan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq məcmu gəlirlər hesabatlarında xitam anınadək tanınmış və kapital hesablarında uçotu aparılan mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivini hesabatlardan qismən çıxarıldıqda (məsələn, Cəmiyyətin transfer edilmiş aktivin bir hissəsini geri almaq seçimi olduqda və ya bu aktiv üzrə sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülərək yalnız cüzi bir hissənin saxlanması və bunun nəticəsində nəzarətin Cəmiyyətdə qalması halları),

Cəmiyyət aktivin qalıq dəyərini cari iştirak ilə bağlı tanınması davam edən qisim və transfer edilən hissələrin nisbi ədalətli dəyərinə görə təyin edilmiş və maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmayan qisimdən ibarət iki hissəyə ayırır. Aktivin tanınmasına xitam verilmiş qisminə aid edilən qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq məcmu gəlirlər hesabında xitam anınadək tanınmış mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Məcmu gəlirlər hesabında tanınmış mənfəət və zərər məbləğlərini aktivin tanınmasına xitam verilən qismi ilə tanınması davam edən qismi arasında bölərkən bu qismlərin ədalətli dəyərlərinin nisbətləri əsas götürülür.

Debitor borcları

Debitor borcları effektiv faiz dərəcəsi istifadə edilməklə amortizasiya olunmuş dəyər ilə təqdim edilir. Debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat, Cəmiyyətin debitorlardan alınacaq vəsaitlərinin ilkin razılaşmaya uyğun olaraq ödənilməli olan bütün məbləğləri toplaya bilməyəcəyi barədə obyektiv sübut olduqda müəyyən edilir. Ehtiyatın məbləği aktivin qalıq dəyəri ilə təxmin edilən gələcək pul vəsaiti axınlarının cari effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış dəyər arasındakı fərkdir. Ehtiyatın məbləği məcmu gəlirlər hesabında tanınır.

Kreditlərin və avansların silinməsi

Kreditlər və avanslar yığılması mümkün olmadıqda kreditlər üzrə ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatlara qarşı hesabdan silinir. Rəhbərlik Cəmiyyətə ödənilməli olan borcların yığılması üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə etdikdən sonra kreditlər və avanslar hesabdan silinir. Əvvəllər hesabdan silinmiş məbləğlərin sonradan bərpa edilməsi ödənişlərin qaytarılması dövründə mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi məbləğinə qarşı əvəzləşdirilir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri maddəsində kassada olan nağd pul vəsaitləri, yolda olan pul köçürmələri, bank hesablaşma hesabları, digər tələbli bank hesabları, pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, bank overdraftları və ödənilmə müddəti üç aydan artıq olmayan digər yüksəklikvidli investisiyalar əks etdirilir. Mühəsibat balansında bank overdraftları qısamüddətli öhdəliklərin tərkibində qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər maddəsi üzrə əks etdirilir.

Kreditlər və borclar

Kreditlər və borclar ilkin olaraq sövdələşmənin aparılmasına çəkilən xərclər çıxılmaqla, ədalətli dəyər üzrə tanınır. Sonrakı dövrlərdə kreditlər və borclar amortizasiya olunan dəyər ilə əks etdirilir: İstənilən alınmış vəsaitlər və ödənilmiş məbləğlər arasındakı fərq kredit və borcların verilmə müddəti ərzində mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir. (Effektiv faiz dərəcəsi metodu istifadə edilməklə)

Konvertasiya olunan istiqrazların öhdəliklərə aid olan hissəsinin ədalətli dəyəri konvertasiya olunmayan istiqrazlara ekvivalent bazar faiz dərəcəsi tətbiq edilməklə müəyyən olunur. Bu məbləğ konvertasiyada ləğv olunma müddətinə və istiqrazların ödəmə müddətinin çatması müddətinə qədər amortizasiya olunan öhdəliyin dəyəri kimi əks etdirilir. Alınmış qalan vəsaitlər konvertasiyaya opsiya kimi mənfəət vergisi effekt çıxılmaqla kapitala əlavə edilir.

Kreditlər və borclar, Cəmiyyət tərəfindən bu öhdəliklərin ödənilmə müddətinin mühasibat balansının tərtib edilmə müddətindən ən azı bir ildən artıq olan müddətə ödəniləcəyi barədə şərtsiz hüququ olması halları istisna olmaqla, qısamüddətli öhdəliklər kimi təsnifləşdirilir.

Maliyyə alətlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət yalnız aktivdən pul daxilolmaları üzrə onun müqavilə hüquqlarının vaxtı bitdikdə, yaxud maliyyə aktivini və aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları digər tərəfə ötürükdə maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır. Cəmiyyət aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları digər tərəfə köçürməzsə və ya özündə saxlamasa və köçürülmüş aktiv üzərində nəzarətini davam etdirərsə, o, aktivdə saxlanılmış payını və bununla əlaqədar ödəyəcəyi məbləğlər ilə əlaqədar girovu təmin edilmiş borc vəsaitlərini də uçotda tanıyır.

Maliyyə aktivinin tanınması təmənilə dayandırıldığı halda, maliyyə aktivinin balans dəyəri ilə nəzəri olaraq alınmış və alınacaq məbləğlər və digər məcmu gəlirdə tanınmış və kapitalda toplanan yığılmış gəlirlər və zərərlər arasındakı fərq mənfəət və zərərdə tanınır.

Maliyyə aktivinin tanınmasının təmənilə dayandırılması halından başqa digər hallarda (məs. Cəmiyyət ötürülmüş aktivlərin bir hissəsini almaq hüququnu saxlayırsa), Cəmiyyət maliyyə aktivinin əvvəl müəyyən edilmiş balans dəyərini maliyyə çətinliyi davam etdiyi müddətdə tanımağa davam etdiyi hissə ilə aktivlərin ötürülməsi tarixində həmin hissələrin nisbi ədalətli dəyərləri əsasında artıq tanımayan hissə arasında bölüşdürür. Artıq tanımayan hissəyə aid edilmiş balans dəyəri ilə artıq tanımayan hissə üzrə alınmış ödəniş məbləği və ona aid edilmiş, digər mənfəət haqqında hesabatda tanınmış hər hansı yığılmış gəlir və ya zərərsiz arasında fərq mənfəət və ya zərərsiz uçotunda tanınır. Digər mənfəət haqqında hesabatda tanınmış yığılmış gəlir və ya zərərsiz tanınması davam edən hissə ilə belə hissələrin ədalətli dəyəri əsasında tanınması artıq dayandırılmış hissə arasında bölüşdürülür.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəlikləri “MZHƏDT maliyyə öhdəlikləri” və “digər maliyyə öhdəlikləri” olmaqla iki hissəyə ayrılır.

MZHƏDT maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəlikləri ticarət məqsədləri ilə saxlanıldıqda və ya xüsusi olaraq MZHƏDT şəklində nəzərdə tutulduqda MZHƏDT maliyyə öhdəlikləri kateqoriyasına aid edirlər.

MZHƏDT maliyyə öhdəlikləri ədalətli dəyərlə təqdim edilir və yenidən ölçülmə zamanı yaranan mənfəət və zərərsiz məbləğləri müvafiq olaraq mənfəət və zərərsiz hesablarında tanınır. Mənfəət və zərərsiz hesabında tanınan xalis mənfəət və ya zərərsiz maliyyə öhdəliyi üzrə ödənilən bütün faizlər daxildir və bu məbləğ məcmu gəlirlər hesabında “digər gəlirlər/(zərərsiz)” bəndində öz əksini tapır.

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq bütün əməliyyat xərcləri çıxıldıqdan sonra ədalətli dəyər ilə ölçülür. Digər maliyyə öhdəlikləri növbəti dövrlərdə effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə olunmaqla amortizasiya edilmiş maya dəyərində ölçülür və faiz xərcləri effektiv gəlir kriteriyasına əsaslanaraq tanınır. Effektiv faiz dərəcəsi metodu maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş maya dəyərinin hesablanması və faiz xərci məbləğinin müvafiq dövrlər

üzrə paylaşdırılmasını nəzərdə tutur. Bu metod maliyyə öhdəliyinin nəzərdə tutulan istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcəkdə ödəniləcək vəsaitləri və ya müvafiq olduqda, daha qısa müddət üzrə maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyərini dəqiq diskontlaşdırın dərəcədir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliyinin tanınması yalnız Cəmiyyət ödəniş ödədiyini yerinə yetirdikdə, belə ödəniş ləğv olunduqda yaxud müddəti başa çatdıqda dayandırır. Mövcud maliyyə öhdəliyi tam başqa şərtlərlə eyni kreditorun təqdim etdiyi digər öhdəliklə əvəzlənərsə, belə əvəzlənmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir. Tanınması dayandırılmış maliyyə öhdəliyinin balans dəyəri ilə öhdəliklər üzrə ödənilmiş və ödəniləcək məbləğ arasındakı fərq mənfəət və zərər uçotunda tanınır.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız Cəmiyyətin aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüququ olduqda və ya eləcə də Cəmiyyətin müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivi realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Maliyyə aktivlərinin müvəqqəti olaraq qarşı tərəfə transfer edilməsi zamanı bu maliyyə aktivləri qarşı tərəfin öhdəliyi ilə əvəzləşdirilmir. Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasına xitam verilməsi

Cəmiyyət maliyyə öhdəliklərinə yalnız Cəmiyyətin öhdəliklərinin silinməsi, ləğv edilməsi və ya müddətinin başa çatması hallarında xitam verir. Tanınmasına xitam verilmiş maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyəri ilə ödənilmiş və ya ödəniləcək məbləğlərin cəmi arasındakı fərq dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Derivativ (törəmə) maliyyə alətləri

Cəmiyyət valyuta mübadiləsi ilə bağlı riskləri tənzimləmək məqsədilə xarici valyuta üzrə müxtəlif derivative forvard müqavilələri kimi törəmə maliyyə alətlərinə daxil olur.

Derivativlər derivative müqaviləsinin bağlandığı tarixdə ilkin olaraq uçotda ədalətli dəyərlə tanınır və daha sonra isə hər hesabat dövrünün sonunda onların ədalətli dəyəri ilə yenidən qiymətləndirilir. Onların dövrünün sonuna olan ədalətli dəyərinə qarşı təkrar ölçülür. Nəticədə yaranmış gəlir və ya zərər derivativ hecinq aləti kimi təyin olunduqda və qüvvədə olduqda dərhal mənfəət və ya zərər hesabatında tanınır. Bu halda onların mənfəət və ya zərər hesabatında tanınması vaxtı hecinq əlaqələrinin xüsusiyyətlərindən asılı olur.

Derivativlərin ədalətli dəyəri məqbul olduqda onlar aktivlər kimi, mənfə olduqda isə öhdəliklər kimi qeydə alınır. Cəmiyyət bəzi derivativləri tanınmış aktivlərin və ya öhdəliklərin ədalətli dəyərinin hecinqi kimi və ya cəmiyyətin öhdəlikləri (ədalətli dəyər hecinqi), yüksək ehtimallı proqnoz əməliyyatlarının hecinqi və ya cəmiyyət öhdəliklərinin xarici valyuta riskinin hecinqi (pul vəsaitləri hecinqi) və ya xarici əməliyyatlara xalis investisiyaların hecinqi kimi müəyyən edir.

Gəlirin tanınması

Gəlir satılmış mal, iş və xidmətlərin ədalətli dəyəri ilə (əlavə dəyər vergisi çıxılmaqla) tanınır. Satışdan gəlir aşağıdakı qaydada tanınır:

- Xidmətlərin və malların təqdim edilməsindən gəlirlər

Xidmətlərin və malların təqdim edilməsindən gəlirlər o hesabat dövrünə aid edilir ki, bu xidmətlər və mallar təqdim edilmişdir və xidmət göstərilməsi üzrə konkret sövdələşmənin tələbləri başa çatdırılmışdır. Konkret sövdələşmənin tələblərinin başa çatdırılması dərəcəsi faktiki göstərilmiş xidmətlərin və malların həcmində sövdələşmə üzrə göstəriləcək xidmətlərin və mallarının ümumi həcmindəki payı kimi qiymətləndirilir.

- Faiz gəlirləri

Faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi metodu istifadə edilməklə zaman tənəsüblüyü əsasında tanınır. Debitor borcunun dəyərinin aşağı düşməsi hallarında Cəmiyyət balans dəyərini əvəzi ödənilə bilən dəyərə qədər aşağı salır. Dəyərin bu qaydada aşağı salınması, maliyyə alətlərinin effektiv faiz dərəcəsi ilə istifadə edilməklə, ilkin tanınma tarixinə pul vəsaitləri axımının gələcək diskontlaşdırılmış hesablamaları yolu ilə müəyyən edilir. Dəyəri aşağı salınmış faiz gəlirləri konkret şəraitdən asılı olaraq, pul vəsaitlərinin daxil olması və ya xərclərin ödənilməsi qaydasında tanınır.

- Dividend gəlirləri

Dividend gəlirləri o zaman tanınır ki təsisçilərin mənfəət əldə etmək hüququ müəyyən olunmuşdur.

Repo və əks repo müqavilələri

Satış və geri alqı müqavilələri (“repo”) təminatlı maliyyələşdirmə əməliyyatları kimi qəbul edilir. Alqı-satqı və geri alqı-satqı müqavilələri üzrə satılan qiymətli kağızlar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda saxlanılır və alıcının müqavilə və ya adət üzrə onları satmaq və ya yenidən girov qoymaq hüququ olduqda, alqı-satqı və geri alqı müqavilələri üzrə girov qoyulmuş qiymətli kağızlar kimi yenidən təsnif edilir. Müvafiq öhdəlik borclar çərçivəsində təqdim olunur. Yenidən satış müqavilələri (“əks repo”) əsasında alınmış qiymətli kağızlar kredit təşkilatlarından və ya müştərilərə verilən kreditlərdən alınacaq məbləğlər kimi uçota alınır. Satış və geri alqı qiyməti arasındakı fərq mənfəət və ya zərərdə faiz xərcləri kimi nəzərə alınır və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə repo müqavilələrinin müddəti ərzində hesablanır.

Qarşı tərəflərə verilmiş qiymətli kağızlar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda saxlanılır. Borc götürülmüş qiymətli kağızlar, üçüncü şəxslərə satılmazsa, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeyd edilmir, bu halda alqı-satqı mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda zərərlər çıxılmaqla, mənfəətdə əks etdirilir. Onları qaytarmaq öhdəliyi ədalətli dəyərlə borclar kimi qeydə alınır.

İcarə

İcarənin şərtlərinə əsasən mülkiyyət hüququ üzrə bütün risk və mükafatlar icarəçiyə ötürüldüyü zaman belə icarə maliyyə icarəsi kimi təsnifləşdirilir. Bütün digər icarələr əməliyyat icarəsi kimi təsnifləşdirilir.

Cəmiyyət - İcarəyə götürən tərəf kimi

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı ödənişlər, lizinq obyektı olan aktiv üzrə iqtisadi mənfəətin tanınması üçün belə mənfəətin daxil olduğu müddəti daha uyğun əks etdirən digər bir metodun istifadə edildiyi hallar istisna olmaqla, lizinq müddəti ərzində düzxətli metod əsasında xərc kimi tanınır.

Əməliyyat icarəsi sövdələşməsinin bağlanması üçün icarə stimulları əldə olunduqda belə stimullar öhdəlik kimi tanınır. Stimullar üzrə ümumi mənfəət, lizinq obyektı olan aktiv üzrə iqtisadi mənfəətin tanınması üçün belə mənfəətin daxil olduğu müddəti daha uyğun əks etdirən digər bir metodun istifadə edildiyi hallar istisna olmaqla, düz xətt üsulu əsasında icarə haqqı xərclərinin azalması kimi tanınır.

Əmlak, avadanlıq

Əsas vəsaitlər, yığılmış amortizasiyanı və tələb olunduqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə qeydə alınır. Satışdan yaranan gəlir və zərər, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və zərərdə əks etdirilir. Torpaq üçün amortizasiya hesablanmır. Avadanlıqlar ilkin dəyər yığılmış köhnəlmə və amortizasiya və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərinin çıxılması ilə əks etdirilir. Natamam tikililərin və istifadəyə verilməyən obyektlərin amortizasiyası istifadəyə hazır olduğu tarixdən hesablanır. Əmlak, tikili və avadanlığın amortizasiya azalan qalıq metodla aparılır.

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Cəmiyyətin həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı ömrü

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı ömrünün qiymətləndirilməsi, oxşar aktivlərlə təcrübəyə əsaslanaraq Rəhbərlik tərəfindən aparılır. Aktivin faydalı ömrünü müəyyənləşdirərkən, Rəhbərlik onun ehtimal edilən istifadə müddətini, təxmin edilən texniki köhnəlməsini, fiziki aşınma və köhnəlməsini və aktivin fəaliyyət göstərdiyi fiziki mühiti nəzərə alır.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə zərərinə çıxmaqla, maya dəyəri ilə qeydə alınır. Qeyri-maddi aktivlərə Proqram təminatı, Lisenziya və sertifikat daxildir.

Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddəti məhdud və ya qeyri-müəyyən hesab edilir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə iqtisadi müddəti ərzində amortizasiya hesablanır, dəyərsizləşmə əlaməti mövcud olanda isə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya dövrü və amortizasiya metodu ən azı hər bir hesabat dövrünün sonunda 10% azalan qalıq metodu ilə amortizasiya olunur. Gözlənilən istifadə müddəti və ya aktiv üzrə daxil olacaq gələcək iqtisadi səmərənin gözlənilən istifadə modelində dəyişikliklər müvafiq olaraq amortizasiya dövrünü və ya metodunu dəyişdirməklə uçot təxminlərində dəyişikliklər kimi qeydə alınır. Qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya xərcləri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeyri-maddi aktivlərin funksiyasına uyğun olaraq xərc kateqoriyasında tanınır. Qeyri-müəyyən istifadə müddətinin hələ də münasib olmasını müəyyən etmək üçün qeyri-müəyyən istifadə müddəti hər il yenidən nəzərdən keçirilir.

Artıq münasib deyilsə, istifadə müddəti perspektiv qaydada qeyri-müəyyən müddətdən məhdud müddətə dəyişdirilir.

- Qeyri-maddi aktivlər düz xəfli amortizasiya metoduna uyğun olaraq amortizasiya olunur.

Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılması

Qeyri-maddi aktivlər satılaraq hesabdan silindikdə yaxud onların sonrakı istismarı və ya satılması gələcəkdə iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılmasından yaranan gəlir və ya zərər, belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunan xalis gəlir məbləği arasındakı fərq kimi ölçülür və aktivin tanınması dayandırıldığı zaman mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda tanınır.

Maddi və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət maddi və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməyə məruz qalaraq qiymətlərin düşüb-düşmədiyini müəyyənləşdirmək üçün hər hesabat dövrünün sonunda belə aktivlərin balans dəyərini təhlil edir. Dəyərsizləşmənin baş verdiyinə dəlalət edən hər hansı hal mövcud olarsa, dəyərsizləşmə üzrə zərərin (əgər varsa) həcmi müəyyən etmək üçün aktivin bərpa dəyəri hesablanır. Aktivin fərdi hallarda bərpa dəyərinin hesablamaq mümkün olmazsa, Cəmiyyət belə aktivin aid olduğu gəlir gətirən aktivlər Cəmiyyətin bərpa dəyərini müəyyən edir. Aktivin yerləşdirilməsinə müvafiq və ardıcılığını gözlənilən əsaslar müəyyən edildiyi hallarda, korporativ aktivlər, həmçinin fərdi gəlir gətirən aktivlər yerləşdirilə bilər yaxud müvafiq qaydada və ardıcılığını gözlənilməklə yerləşdirmə əsasları müəyyən edilmiş ən kiçik gəlir gətirən aktivlər yer alır.

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan və istifadə üçün hazır olmayan qeyri-maddi aktivlər ən azı ildə bir dəfə və ya dəyərsizləşmə əlaməti olduqda dəyərsizləşmə üzrə yoxlamadan keçməlidir.

Bərpa dəyəri ədalətli dəyərdən satış və istifadə dəyərlərini çıxıldıqdan sonra alınan daha yüksək məbləğdir. İstismar dəyərini qiymətləndirərkən təxmin edilən gələcək dövrlərin pul axınları pulun vaxt üzrə dəyərinin və gələcək pul axınları ilə bağlı təxminlərə düzəliş edilməmiş aktiv üçün səciyyəvi olan risklərin hazırkı bazar qiymətləndirilməsini özündə əks etdirən vergiyə qədərki diskont dərəcəsiindən istifadə etməklə cari dəyərinə qədər diskontlaşdırılır.

Aktivin bərpa dəyərinin onun balans dəyərindən az olduğu hesablanarsa, belə aktivin balans dəyəri bərpa dəyərinə kimi azaldılır. Dəyərsizləşmə üzrə zərər sonradan əvəzləşdirilərsə, aktivin balans dəyəri hesablamasına düzəliş verilmiş bərpa dəyərinə qədər artırılır, bu şərtlə ki, artırılmış belə balans dəyəri aktivin dəyərsizləşmə zərərinin tanımadığı keçmiş illərdə müəyyən edilmiş balans dəyərindən artıq olmasın. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin bərpası dərhal mənfəət və ya zərər hesabında tanınır.

Cəmiyyət vergi hesabatlarının qanunvericiliyə uyğun olduğuna inansa da, vergi orqanları tərəfindən yoxlama zamanı mübahisələndirilə biləcək məsələlər olduqda vergi öhdəliyi olaraq tanınır və nəticədə Cəmiyyət bu məsələ ilə bağlı risklərini azaldır.

Cəmiyyət keçmiş təcrübəsinə və qanunvericiliyin şərhinə əsaslanaraq vergi öhdəliyi hesablamalarının düzgün olmasına inanır. Bu dəyərləndirmə fərziyyələri əsaslandığından gələcək dövrlərdə düzəliş edilməsi zərurəti yaranı bilər. Bu cür zərurət yarandıqda mənfəət vergisi xərci məsələnin aşkar olunduğu dövrdə uyğunlaşdırılır.

Kapital

Nizamnamə kapitalı

Şirkət kapital alətləri kimi təsnif edilən adi səhmlər buraxmışdır. Bu səhmlərin emissiyası ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə xarici məsrəflər kapitalda daxilolmalardan çıxılma şəklində göstərilir.

Dividendlər

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı səhmdar tərəfindən manatla qoyulmuşdur və manatla dividendlər və hər hansı kapital bölüşdürülməsi hüququna malikdir. Dividendlər yalnız hesabat tarixindən əvvəl və ya hesabat tarixində elan edildiyi təqdirdə öhdəlik kimi tanınır və hesabat tarixində kapitaldan çıxılır. Dividendlər hesabat tarixindən əvvəl təklif edildikdə və ya hesabat tarixindən sonra lakin maliyyə hesabatlarının buraxılmasından əvvəl təklif edildikdə və ya elan edildikdə açıqlanır.

Əməliyyat vergiləri

Azərbaycan Respublikasında Cəmiyyətin fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq hesablanan bir sıra digər vergilər tətbiq edilir. Belə vergilər əməliyyat xərclərinin tərkib hissəsi kimi mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda daxil edilir.

Cari vergi

Ödənilməli olan cari vergi ili üzrə cəlb olunan mənfəət əsasında tutulur. Vergiyə cəlb olunan mənfəət digər illərdə vergiyə cəlb olunmuş yaxud gəlirdən çıxılan və heç vaxt vergiyə cəlb olunmayan yaxud gəlirdən çıxılmayan gəlir və xərc maddələri ilə əlaqədar mənfəət və zərər haqqında hesabatda əksini tapmış mənfəətdən fərqlənir. Cəmiyyətin cari vergi ilə bağlı öhdəliyi hesabat dövrünün sonuna qanuni qüvvəyə minmiş və ya hesabat dövrünün sonuna tam həcmdə qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsində qeyd edilən “İnvestisiya təşviqi” sənədini almış hüquqi şəxsin həmin sənədi aldığı tarixdən əldə etdiyi mənfəətin 50%-nə görə nəzərə alınan güzəşt məbləği tətbiq edilir.

İşçi heyəti üzrə ödənişlər

Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi Yanında Dövlət Vergi Xidmətinə ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və müvafiq gəlir vergisi Cəmiyyətin işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlərin göstərildiyi ildə hesablanır.

İşçilərin mükafatları

Əmək haqları, Dövlət Sosial Müdafiə fonduna ödənilən vəsaitlər, illik ödənilən məzuniyyət haqları və xəstəlik müavinətləri, mükafatlar və qeyri-monetar mükafatlar Cəmiyyətin işçilərinin bu vəsaitləri almaq üçün işlədikləri dövr üzrə hesablanır.

Ehtiyatlar

Cəmiyyət keçmiş hadisələr nəticəsində cari hüquqi və ya əsaslanmış öhdəliyə malik olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərə yaradan ehtiyatların azalma ehtimalı olduqda və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə qiymətləndirildikdə uçota alınır.

Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda müvafiq risklər və qeyri-müəyyənliklər də nəzərə alınmaqla cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan məbləğin təxmini göstəricisidir. Ehtiyatı hesablayarkən cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin təxminindən istifadə edilirsə, ehtiyatın qalıq dəyəri bu pul vəsaitlərinin cari dövrə olan diskontlaşdırılmış dəyərinin cəminə bərabərdir (pulun vaxt dəyərinin əhəmiyyət kəsb etdiyi hallarda).

Ehtiyatın qarşılınması üçün tələb edilən iqtisadi faydaların tam və ya qismən üçüncü şəxslərin hesabına geri qaytarılması gözlənilirsə, debitor borc aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, üçüncü tərəfin kompensasiya ödəməsi ehtimalı var və bu məbləğ etibarlı şəkildə təxmin edilə bilər.

Mal və material ehtiyatları

Mal və material ehtiyatları maya dəyəri və ya xalis satış dəyərindən aşağı olanı ilə ifadə edilir. Mal və material ehtiyatlarının qiyməti ehtiyatların ilkin qiymətləndirilmə və satılma ardıcılığı üsulu ilə (EQSA) təyin edilir və birbaşa olaraq satınalma, hasilat, nəqliyyat və emal xərclərini əhatə edir. Mal və material ehtiyatlarının qalıq dəyəri, dəyərinin az olmasından asılı olaraq ya bu mal və material ehtiyatlarının maya dəyərinə əsasən, ya da xalis amortizasiya dəyərinə əsasən qiymətləndirilir. Xalis realizasiya dəyəri ehtiyatların dəyərindən aşağı olduğu təqdirdə, qalıq dəyər xalis satış qiymətinə qədər salınır və artıq məbləğ dərhal məcmu gəlirlər hesabatına daxil edilir.

Avans ödənişləri

Avans ödənişləri dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyatların çıxılması ilə tanınır. Avans ödənişi ilə əlaqədar olan malların və ya xidmətlərin əldə edilməsi bir ildən sonra gözlənilirsə və ya avans ödənişi ilkin tanınmadan sonra uzunmüddətli aktiv kimi tanınacaq aktivə aiddirsə, avans ödənişi uzunmüddətli kimi təsnifatlaşdırılır.

Cəmiyyətin aktiv üzərində nəzarət əldə etdiyi və bu aktivlə əlaqədar gələcəkdə iqtisadi mənfəətin axını ehtimal edildiyi hallarda aktivin əldə edilməsi üçün edilən avans ödənişləri aktivin qalıq dəyərinə ötürülür. Digər avans ödənişləri mallar və ya xidmətlər alındıqdan sonra mənfəət və zərər hesablarında əks etdirilir. Avans ödənişlərinə aid olan aktivlərin, malların və ya xidmətlərin alınmaması üzrə müəyyən göstəricilər yarandıqda avans ödənişinin qalıq dəyəri müvafiq olaraq silinir və dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər ölçülmə tarixinə əməliyyatın həyata keçirilməsində maraqlı olan, yaxşı məlumatlandırılmış və bir-birindən asılı olmayan alıcı və satıcı arasında aktivin mübadilə edilə biləcəyi məbləğ və ya nəzərdə tutulmuş öhdəlikdir. Məqsədə uyğun olduqda, Cəmiyyət, həmin alət üzrə fəal bazara çıxarılmayan qiymətləri istifadə edərək alətin ədalətli dəyərini ölçür. Təyin edilmiş qiymətlər müntəzəm və tam olduqda, həmçinin bazar şəraitində baş verən bazar əməliyyatlarını faktiki və müntəzəm olaraq əks etdirdikdə bazar fəal hesab olunur. Maliyyə aləti üzrə bazar fəal olmadığı təqdirdə Cəmiyyət qiymətləndirmə üsulundan istifadə etməklə ədalətli dəyəri yaradır. Seçilmiş qiymətləndirmə üsulu bazarın istehsal amillərindən maksimum istifadə edir, Cəmiyyətin fəaliyyəti ilə bağlı xüsusi olan ehtimallara mümkün qədər az əsaslanır, bazar iştirakçılarının qiymət təyin edərkən nəzərə aldıkları bütün amilləri birləşdirir və maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi üçün qəbul edilmiş iqtisadi metodologiyaya uyğun davranır.

Şerti aktiv öhdəliklər

Şerti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında tanınmır, lakin, hesablaşma üzrə vəsaitlərin azalması ehtimalı olduqda, belə öhdəliklər açıqlanmalıdır. Şerti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır, lakin, onlarla bağlı iqtisadi mənfəətin əldə olunacağı ehtimal edildikdə açıqlanmalıdır.

Xarici valyutalar

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları hazırlanarkən, onun əməliyyat valyutasından başqa digər valyuta (xarici valyutalar) ilə aparılan əməliyyatlar belə əməliyyatların aparıldığı tarixdə üstünlük təşkil edən mübadilə məzənnələri ilə qeydə alınır. Hər hesabat dövrünün sonunda, xarici valyuta ilə ifadə olunmuş pul vəsaitlərinin valyuta mövqeyi ədalətli dəyərin müəyyən olunduğu tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilir. Xarici valyutada ədalətli dəyər ilə uçota alınmış qeyri-pul vəsaitlərinin valyuta mövqeyi ədalətli dəyərin müəyyənləşdirdiyi tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə təkrar qiymətləndirilir. Monetar maddələr üzrə valyuta fərqləri aşağıdakı hallar istisna olmaqla mənfəət və ya zərər hesabında baş verdiyi dövrdə tanınır:

- Gələcəkdə istifadə üçün nəzərdə tutulmuş başa çatdırılmamış aktivlərlə əlaqəli xarici valyuta ilə ifadə olunmuş borclar üzrə məzənnə fərqləri, xarici valyuta ilə ifadə olunmuş borclar üzrə faiz xərclərinə düzəliş kimi hesab olunduqda aktivlərin dəyərinə daxil edilir.
- Müəyyən xarici valyuta risklərinin qarşısını almaq üçün aparılan əməliyyatlar üzrə valyuta fərqləri (aşağıdakı hecin qın uçotu qaydalarına baxın) və hesablaşmanın olmadığı və olacağı güman edilməyən xarici əməliyyatlarda xalis investisiya formalaşdırır), hansı ki, ilk əvvəl digər gəlirlərdə göstərilir və daha sonra səhmdar kapitalından pul vəsaitlərinin mənfəət və zərər hesabına təsnif edilir.
- Maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi məqsədilə ilə Cəmiyyətin xarici əməliyyatlarının aktiv və öhdəlikləri hər hesabat müddətinin sonunda qüvvədə olan mübadilə məzənnələri əsasında AZN-ə çevrilir, istisna hallarda valyuta mübadilə məzənnələri həmin müddət ərzində əhəmiyyətli dərəcədə tərəddüd etdiyi halda sövdəşmələrin tarixində qüvvədə olan valyuta mübadilə məzənnələri istifadə olunur. Hər hansı valyuta mübadilə fərqləri meydana gəldiyi halda digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatda tanınır və kapitalda toplanır.
- Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında Cəmiyyətin ilin sonunda tətbiq etdiyi valyuta mübadiləsi məzənnələr aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
1 ABŞ dolları 1 AZN	1.7000	1.7000
1 Avro 1 AZN	2.0022	1.7724

Cəmiyyət növbəti ildə aktivlərin və öhdəliklərin hesabat olunan məbləğlərinə təsir edəcək qiymətləndirmələr aparır və fərziyyələr irəli sürülür. Qiymətləndirmələr və mühakimələr davamlı qaydada aparılır, rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, habelə şəraitə uyğun hesab olunan gələcək hadisələrlə bağlı gözləntilərə əsaslanır. Rəhbərlik mühasibat uçotu qaydalarının tətbiqi prosesində qiymətləndirmə tələb olunan mühakimələrdən əlavə bəzi qərarlar və növbəti ildə aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində mühüm düzəlişlərə səbəb ola biləcək qiymətləndirmələr aşağıdakılardan ibarətdir:

Kreditlərin və debitor borclarının dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət dəyərsizləşməni müəyyən etmək məqsədilə kreditləri və debitor borclarını mütamadi olaraq nəzərdən keçirir. Cəmiyyətin kreditlər və debitor borcları portfelində baş vermiş dəyərsizləşmə üzrə zərərin tanınması üçün kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar yaradılır.

Cəmiyyətin kredit və debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlara dair mühasibat təxminlərini qeyri-müəyyən hesab edir, ona görə ki, onlar gələcək defolt dərəcələri barədə fərziyələrin, eləcə də dəyərsizləşmiş kreditlər və debitor borcları ilə bağlı potensial itkilərin qiymətləndirilməsinin yaxın keçmişdəki fəaliyyət nəticələrinə əsaslanması səbəbindən vaxtaşırı olaraq dəyişikliklərə çox məruz qalır və Cəmiyyətin hesablandığı zərər ilə faktiki zərər arasında hər hansı əhəmiyyətli fərq müqabilində ondan gələcək dövrlərdə maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə biləcək ehtiyatların qeyd edilməsi tələb oluna bilər.

Borcalanlar maliyyə çətinlikləri ilə üzləşdikdə və belə borcalanlara dair tarixi məlumat mənbələri az sayda olduqda, Cəmiyyət hər hansı dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləğini hesablamaq üçün rəhbərliyin mülahizələrindən istifadə edir.

Eynilə, Cəmiyyət keçmiş fəaliyyət nəticələri, keçmiş müştəri davranışı, daxilində borcalanın ödəniş etmə vəziyyətindəki mənfi dəyişikləri göstərən müşahidə oluna bilən məlumatları, eləcə də daxilində aktiv üzrə öhdəliyin yerinə yetirilməməsi halları ilə əlaqəli olan ölkə və yerli iqtisadi şəraitlərə əsaslanmaqla gələcək pul axınlarındakı dəyişiklikləri hesablayır. Rəhbərlik kredit riski ilə səciyyələnən aktivlər halında avvallər baş vermiş zərər üzrə keçmiş təcrübəyə və kreditlərində olduğu kimi dəyərsizləşməyə dəlalət edən obyektiv sübutlara əsaslanan ehtimallardan istifadə edir. Cəmiyyət tarixi məlumatlarda əksini tapmamış hazırkı vəziyyətlərin qeyd edilməsi məqsədilə kreditlər üzrə müşahidə oluna bilən məlumatlara düzəliş etmək üçün rəhbərliyin mühakimələrdən istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat müddəasının daxil edilməsi mövcud iqtisadi və siyasi şəraitlərə əsasən müəyyən olunmuşdur. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasında belə şəraitlərdə hansı dəyişikliklərin baş verəcəyini və belə dəyişikliklərin gələcək dövrlərdə maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlara necə təsir göstərəcəyini qabaqcadan söyləmək iqtidarında deyil.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar və qalıqlar

Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, tərəflərdən biri digərinə nəzarət edə bilsin, onunla eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı məsələlər üzrə qərar qəbul edilərkən ona təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

4. YENİ VƏ DÜZƏLİŞ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ BEYNƏLXALQ STANDARTLARININ (MHBS) TƏTBİQİ

1 yanvar 2023-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün məcburi xarakter daşıyan və Qrup tərəfindən vaxtından əvvəl tətbiq edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərtlər dərc olunmuşdur.

BMHS 17 “Sığorta müqavilələri” (18 may 2017-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlanan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). BMHS 17 müəssisələrə sığorta müqavilələrinin uçotu üzrə mövcud praktikanı tətbiq etməyə icazə verən BMHS 4-ü əvəz edir. BMHS 4-ə əsasən investorlar analoji sığorta şirkətlərində maliyyə nəticələrini müqayisə etmək və üzləşdirməkdə çətinlik çəkirdilər. BMHS 17 sığortaçının təkrarsığortaya verdiyi müqavilələr daxil olmaqla, bütün növ sığorta müqavilələrinin uçotu üçün prinsiplərə əsaslanan yeganə standartdır. Bu standartta əsasən sığorta müqavilələri qrupu: (i) müqavilələrin icrası üzrə pul axınları haqqında bütün mövcud məlumatları müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarına uyğun olaraq nəzərə alan gələcək pul axınlarının riskə görə tənzimlənmiş cari dəyərində (müqavilələrin icrası üzrə pul axınları); üstə gəl (dəyər öhdəlik olduqda) və ya çıxılışın (dəyər aktiv olduqda); (ii) müqavilələr qrupu üzrə bölüşdürülməmiş mənfəətin (müqavilə üzrə xidmət marjası) məbləğində tanınmalı və qiymətləndirilməlidir. Sığortaçılar, sığorta müqavilələri qrupundan yaranan gəliri sığorta təminatının təqdim edildiyi dövr ərzində, eləcə də riskdən azad olduğu halda tanıyacaqlar. Müqavilələr qrupu üzrə zərər mövcuddursa və ya mövcud olarsa müəssisə dərhal zərəri tanıyacaqdır.

BMHS 17 və BMHS 4-ə dəyişikliklər (25 iyun 2020-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlanan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Dəyişikliklər BMHS 17-nin tətbiqini asanlaşdırmaq, həmçinin standart və ona keçidlə bağlı müəyyən tələbləri sadələşdirmək üçün bəzi izahlardan ibarətdir. Bu dəyişikliklər BMHS 17-nin səkkiz sahəsini əhatə edir və standartın əsas prinsiplərinin dəyişdirilməsini nəzərdə tutmur. BMHS 17-yə aşağıdakı dəyişikliklər edilmişdir:

- *Qüvvəyə minmə tarixi:* BMHS 17-nin qüvvəyə minmə tarixi (dəyişikliklər daxil olmaqla) 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə qədər iki il təxirə salınmışdır; BMHS 4 ilə müəyyən olunan BMHS 9-un tətbiqindən müvəqqəti azadolmanın qüvvədə olma müddəti də 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə qədər təxirə salınmışdır.
- *Sığorta müqaviləsinin əldə edilməsi zamanı pul axınlarının gözlənilən bərpası:* Müəssisələr sığorta müqaviləsinin əldə edilməsi xərclərinin bir hissəsini gələcəkdə yenilənməsi gözlənilən müvafiq müqavilələrə ayırmalı və bu xərcləri müəssisə yenilənmiş müqavilələr tanıyana qədər aktiv kimi tanımalıdır. Müəssisələr hər bir hesabat tarixinə aktivin bərpa olunma ehtimalını qiymətləndirməli və maliyyə hesabatları üzrə qeydlərdə həmin aktiv haqqında məlumat təqdim etməlidir.
- *İnvestisiya xidmətləri ilə əlaqəli müqavilə üzrə xidmət marjası:* Dəyişən haqların bölüşdürülməsi yanaşması üzrə müqavilələr və ümumi modelə əsasən ‘investisiya gəlirlərinin əldə edilməsi ilə bağlı xidmətlər’ üzrə digər müqavilələr üçün sığorta təminatı üzrə faydaların həcmi, eləcə də sığorta təminatı və investisiya xidmətləri üzrə gözlənilən dövrü nəzərə almaqla, təminat vahidləri müəyyən edilməlidir. İnvestisiya fəaliyyəti ilə əlaqəli xərclər müəssisənin belə fəaliyyəti sığortalılara sığorta təminatından əldə olunan faydaları artırmaq məqsədilə həyata keçirildiyi halda, sığorta müqaviləsi çərçivəsində pul axınları kimi daxil edilməlidir.
- *Təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqavilələri - zərərlərin ödənilməsi:* Müəssisə zərərli baza sığorta müqavilələri qrupunun ilkin tanınması və ya zərərli baza sığorta müqavilələrinin qrupa əlavə edilməsi zamanı zərəri tanıdıqda, müvafiq təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqavilələri qrupundakı müqavilə üzrə xidmət marjasına düzəliş etməli və belə müqavilələr üzrə gəliri tanımalıdır. Təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqaviləsi üzrə ödənilən zərərin məbləği baza sığorta müqavilələri üzrə tanınmış zərəri müəssisənin təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqaviləsi üzrə ödənilməsinə gözlədiyi baza sığorta müqavilələri üzrə zərərlərin nisbətində vurmaqla müəyyən edilir. Bu tələb yalnız təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqaviləsi baza sığorta müqavilələri üzrə zərərin tanınmasından əvvəl və ya onunla eyni vaxtda tanıdıqda tətbiq edilməlidir.

4. YENİ VƏ DÜZƏLİŞ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ BEYNƏLXALQ STANDARTLARININ (MHBS) TƏTBİQİ (davamı)

- *Digər dəyişikliklər:* Digər dəyişikliklərə aşağıdakılar daxildir: bəzi kredit kartı (və ya oxşar) müqavilələri və bəzi kredit müqavilələrində tətbiq sahəsi ilə bağlı istisnalar; sığorta müqavilələri üzrə aktiv və öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti hesabatında qruplar əvəzinə portfellər üzrə təqdim edilməsi; təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqavilələrindən və ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərə aid olunan qeyri-törəmə maliyyə alətlərindən istifadə edərək maliyyə risklərini azaltmaq üçün risklərin azaldılması imkanının tətbiqi; BMHS 17-ni tətbiq edərkən əvvəlki aralıq maliyyə hesabatlarındakı uçot təxminlərinə dəyişikliklər etmək üçün uçot siyasəti seçimi; sığorta müqaviləsinin şərtlərinə əsasən müəyyən sığortalıya aid edilən mənfəət vergisi ödənişlərinin və daxilolmaların müqavilələrin icrası üzrə pul axımlarına daxil edilməsi; keçid dövründə tələblərdən seçim əsasında azadolmalar və digər kiçik dəyişikliklər.

Dərc olunmuş, lakin hazırda qəbul olunmamış standartlar və şərhlər

BMHS 17 Sığorta Müqavilələri

2017-ci ilin may ayında BMHSS BMHS 4 Sığorta Müqavilələrini əvəz edən, tanınma və ölçülmə, təqdimat və açıqlamamı əhatə edən hərtərəfli yeni mühasibat uçotu standartı olan BMHS 17 Sığorta Müqavilələrini buraxdı.

Əsasən əvvəlki yerli mühasibat uçotu siyasətlərinə əsaslanan BMHS 4 tələblərindən fərqli olaraq, BMHS 17 sığorta müqavilələri üçün hərtərəfli modeli (ümumi model) təqdim edir.

BMHS 17 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və müqayisəli rəqəmlər tələb olunur. Müəssisə BMHS 9 və BMHS 15-i ilk dəfə BMHS 17-ni tətbiq etdiyi tarixdə və ya ondan əvvəl tətbiq etmək şərtilə erkən tətbiqə icazə verilir. Retrospektiv tətbiq tələb olunur. Bununla belə, sığorta müqavilələrinin şirkət üçün tam retrospektiv tətbiqi qeyri-mümkündürsə, o zaman müəssisədən ya dəyişdirilmiş retrospektiv yanaşma, ya da ədalətli dəyər yanaşması seçmək tələb olunur.

Cəmiyyətin erkən hələ ki, qəbul etməməyə qərar verdiyi, gələcək hesabat dövrlərində qüvvəyə minəcək BMUSS tərəfindən buraxılmış bir sıra standartlar və standartlara düzəlişlər mövcuddur.

BMHS 17	Sığorta müqavilələri
---------	----------------------

Rəhbərlik yuxarıda sadalanan Standartların qəbul edilməsinin gələcək dövrlərdə şirkətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərəcəyini gözləmir.

5. ƏSAS VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2024-cü il
Binalar,tikintilər və qurğular	1 647 731,19
Maşın,avadanlıq,hesablama texnikası olmayan	67 558,11
Nəqliyyat vasitələri	296 584,68
Yüksək texnologiyalar məhsulu olan hesablama texnikası üzrə	886 129,45
Digər əsas vəsaitlər	73 395,90
Cəmi	2 971 399,33

	31 dekabr 2025-ci il
Binalar,tikintilər və qurğular	2 636 435,17
Maşın,avadanlıq,hesablama texnikası olmayan	70.049,64
Nəqliyyat vasitələri	513 963,51
Yüksək texnologiyalar məhsulu olan hesablama texnikası üzrə	1 019 408,87
Digər əsas vəsaitlər	376.693,63
Cəmi	4 616 550,82

6. QEYRİ –MADDİ AKTİVLƏR

	31 dekabr 2024-cü il
İstifadə müddəti məlum olan qeyri maddi aktivlər	630 325,82
İstifadə müddəti məlum olmayan qeyri maddi aktivlər	551 376,19
Cəmi	1 181 702,01

	31 dekabr 2025-ci il
İstifadə müddəti məlum olan qeyri maddi aktivlər	673 274,72
İstifadə müddəti məlum olmayan qeyri maddi aktivlər	566 956,49
Cəmi	1 240 231,21

7. UZUNMÜDDƏTLİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ

	31 dekabr 2025-cü il	31 dekabr 2024-cü il
Dövlət qiymətli kağızları	321 705 815,73	476 629 907,51
Qeyri-dövlət qiymətli kağızları	60 738 177,87	40.574.818,90
Cəmi	382 443 993,60	517 204 726,41

8. İŞTİRAK PAYI METODU İLƏ UÇOTA ALINMIŞ İNVESTİSİYALAR

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Kapital Bank ASC	9 999 993,78	9 999 993,78
Paşa Technology MMC	131 289,00	131 289,00
PAŞA Investments MMC	455 843,23	455 843,23
Cəmi	10.849.616,10	10 587 126,01

9. DEBİTOR BORCLARI

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Birbaşa sığorta üzrə	42 172 459,14	32 122 725,59
Təkrarsığortaçı üzrə	145 908,02	-
Sair debitorlar	11 137 370,73	8 324 609,51
Cəmi	53 455 737,89	40 447 335,10

Sair debitor borcları:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Depozit müqavilələri üzrə hesablaşmalar	3 199 459,60	499 869,02
İstiqraz faizləri üzrə hesablaşmalar	7 303 437,25	7 686 485,80
Təchizatçılarla hesablaşmalar	321 083,63	40 747,70
Digər debitor borcları	129 312,87	58 542,24
Əks-Repo əməliyyatları üzrə hesablaşmalar	-	-
Əməyin Ödənilməsi Üzrə	184 077,38	38 964,75
Cəmi	11 137 370,73	8 324 609,51

10. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKİVALENTLƏR

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Kassada olan nağd pul vəsaitləri	-	-
Banklarda olan hesablaşma hesabı	169 501 482,37	35 779 151,24
Valyuta hesabı	38 256 978,55	14 337 634,16
Depozit	101 947 283,10	93 087 018,76
Sair pul vəsaitləri	51 091,61	57 025,34
Cəmi	309 756 835,63	143 260 829,50

Banklarda olan hesablaşma hesabı:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Bank Qalıq		
"PAŞA Bank" ASC	73 353 120,85	29 258 275,66
Uni Bank ASC - Baş ofis	3 004,07	2 186,81
Access Bank QSC	110 517,16	242,24
"Expressbank" ASC	109 013,29	112 644,96
Ziraat Bank Azərbaycan ASC	103,62	3,15
Yelo Bank ASC	-	4 033,86
AzərTürk Bank ASC- Baş ofis	3 951,24	4 914,48
Kapital Bank ASC - Bakı	68 420 407,89	822 957,47

Turan Bank ASC	5 585,11	592,67
Yapı Kredi Bank- Səbail	595,82	1 144 262,65
Yapı Kredi Bank- Səbail	136 038,89	51 310,92
"AFB BANK" ASC	392,57	0,93
"Bank of Baku" ASC	2 780,89	274 354,84
Kapital Bank ASC - Nərimanov	34 760,27	19 760,57
ABB Səbail filialı	21 338 534,91	3 883 871,20
ABB Səbail filialı	34 063,50	-
Bank Respublika	15 473,42	1 728,09
Kapital Bank ASC	21 280,00	145 739,80
Azərbaycan Sənaye Bankı (AZN)	1 214,18	52 239,78
Rabitə Bank ASC (AZN)	6 597,44	31,16
"Yelo Bank" ASC - Baş ofis/MXM	13 317,09	-
"Bank Avrasiya" ASC	1 049,33	-
Xəlq Bank ASC - Baş Ofis	771,56	-
"PAŞA Bank" ASC	5 888 909,27	-
Cəmi	169 501 482,37	35 779 151,24

Valyuta hesabı:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
"PAŞA Bank" ASC (USD)	9 149 254,31	11 985 966,95
"PAŞA Bank" ASC (EUR)	40,00	700,10
"PAŞA Bank" ASC (RUB)	2 407,44	-
"PAŞA Bank" ASC (GBP)	0,01	-
"PASHA Bank Georgia JSC (USD)	-	72 116,25
"Expressbank" ASC (USD)	-	10 416,83
Access Bank QSC (USD)	0,10	0,10
Kapital Bank ASC – Bakı (USD)	4 339 737,52	566 693,54
"Bank of Baku" ASC (USD)	0,07	0,07
Ziraat Bank Azərbaycan ASC (USD)	0,20	0,20
"Azərbaycan Sənaye Bankı" ASC (USD)	7 470,38	480,67
"Rabitəbank" ASC (USD)	1 681,43	1 259,45
Yapı Kredi Bank- Baş ofis (USD)	-	1 700 000,00
Raiffeisen Bank International AG (USD)	24 756 834,27	-
Raiffeisen Bank International AG (EUR)	(447,18)	-
Cəmi	38 256 978,55	14 337 634,16

✓ "Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında" hesabatın 2025-ci ilin sonuna qalığı **208 019 120,89** təşkil edir, balans hesabatında **309 756 835,63**

Fərqin açıqlaması:	
Bloklaşdırılmış məbləğ	47 237 714,74
Uzunmüddətli əmanətlər	54 500 000
Qısamüddətli investisiyalar	-
Cəmi:	101.737.714,74

11. SİĞORTA EHTİYATLARINDA TƏKRARSİĞORTAÇILARIN PAYI

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Həyat sığortası sahəsi üzrə	1 325 352,36	823 860,59
Qeyri-həyat sığortası sahəsi üzrə	-	-
Cəmi	1 325 352,36	823 860,59

12. QISAMÜDDƏTLİ MALİYYƏ AKTİVLƏR

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Dövlət qiymətli kağızları	-	97 411 983,18
Qeyri-dövlət qiymətli kağızları	60 451 957,46	-
Cəmi	60 451 957,46	97 411 983,18

13. SAİR QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Gələcək hesabat dövrlərinin xərcləri		
Gələcək hesabat dövrlərinin xərcləri	654 746,21	325 635,14
Təhtəl hesablar	-	-
Cəmi	654 746,21	325 635,14

Şirkətlərin adı	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Cbonds.ru LLC	0,20	0,20
"THE CLUB" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ	4 402,88	9 623,79
AmCham-Amerika - Azərbaycan Ticarət Palatası	1 333,00	333,41
ABC-MEDIA MMC	140,40	-
"AZİNKO Development" MMC-nin "Alov Qüllələri Fairmont Otel Bakı" filialı	0,04	0,04
"İNNOVASIYA VƏ RƏQƏMSAL İNKİŞAF AGENTLİYİ" PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXSİ	1 617,00	563,78
Azərbaycan Respublikasının Dövlət Reklam Agentliyi Publik Hüquqi Şəxsi	4 377,07	4 116,39
Ideagen MK Ltd.	2 947,66	-
"Meqa Sığorta" ASC	14 450,64	15 617,48
Thee Bee Group	9 814,60	-
CFA İnstitute	0,03	0,03
Azərbaycan-Türkiyə İş Adamları İctimai Birliyi	833,31	164,97
Harvard Business Review HBR	289,10	289,10
"PAŞA TRAVEL" MMC	703,49	703,49
AZFİT MMC	0,04	3 725,02
AR Sahibkarlar Təşkilatları Konfederasiyası	9 166,67	-
"Caspian Entertainment Company" MMC	0,14	15 557,28
Marsol MMC	1 770,07	0,07
"Paşa Sığorta" ASC	513 599,12	7 529,45
Azpetrol Ltd. MMC	17 251,36	17 208,00
Finra Pty Ltd	17,34	17,34
"Azimut Təchizat" MMC	854,32	965,76
Corporate Finance Institute	0,08	0,02
Elektron Hökumətin inkişaf mərkəzi	674,17	-
SADIXOV ŞAHƏDDİN ŞAMİL OĞLU	120,00	180,00
NOFƏL MƏMMƏDOV ŞAIQ OĞLU	1 337,50	-
Interaction Design Foundation	0,06	0,06
ALCO MMC	724,11	-
ARPA İB	0,16	1 166,78
LEPLAISIR Qənnadı	100,00	-
Franklin Covey eğitim danışmanlık	0,24	0,24
Axundova Səməra Ağalar qızı	630,00	630,00
"Qala Həyat" Sığorta Şirkəti ASC	1 643,27	6 196,09
Emporium	2 581,08	6 251,08
Bayes Business School	2 437,58	3 099,92
"CUBE ACADEMY" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	0,02	0,02
"BRİTİSH CHAMBER OF COMMERCE AZERBAIJAN LTD" ŞİRKƏTİNİN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDAKI FİLİALI	1 966,67	737,53
Payriff.com	0,02	-
"Azərbaycan Sığortaçılar Assosiasiyası" İB	3 000,00	5 120,80
Bridge Academy MMC	0,04	0,04

Azərbaycan Respublikasının Milli Depozit Mərkəzi	16 000,08	0,04
"AZƏR PROMOTIONS" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ	3 699,07	4 694,87
CÜR-BƏ-CÜR MMC	6 235,56	7 868,68
ChatGPT	850,00	-
Coursera MOOC	0,01	0,01
"MAX PRINT" MMC	2 895,61	3 021,50
Lale akkiraz	2 400,00	-
Su İdmanı sarayı	0,05	195,86
Lotus ES MMC	1 540,00	1 540,00
Azərbaycan Supermarket MMC	4 151,46	5 760,63
"Baku Boulevard Hotel Company" MMC	0,03	0,03
Azərbaycan-Fransa Ticarət və Sənaye Palatası İB	2 666,67	-
Albatros 5 geyim mağazası	2 420,66	-
PUSH 30	8 865,29	-
SOA	0,21	-
ADA Universiteti	0,58	0,58
"SOCAR PETROLEUM" QSC	4 208,50	4 510,10
ASBC MMC	0,03	-
Safe Summit	28,86	-
İnnovasiyalar Mərkəzi MMC	0,03	0,03
market force business media	0,01	-
Nərimanov Rayon Mühafizə İdarəsi	0,01	0,01
Corporate Partners s.r.o	0,01	0,01
"ABC MEDIA" MMC	-	140,40
"ALCO" MMC	-	921,60
"Elektron Hökumətin İnkişafı Mərkəzi" Publik Hüquqi şəxsi	-	674,17
"NİCAT" MÜƏSSİSƏSİ	-	92 040,00
"Sinteks" MMC	-	3 573,92
"ZİVELLA MOBİLYA İNŞAAT SANAYİ TİCARET LİMİTED" ŞİRKƏTİNİN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDAKI NÜMAYƏNDƏLİYİ	-	95 580,06
Digər Şirkətlər	-	28,86
EC-Council International Limited	-	1,71
Excelsior Hotel and Spa Baku	-	1 666,67
FMR Events	-	0,02
Israel - Azerbaijan Chamber of Commerce and Industry	-	2 584,62
Marketforce Business Media LTD	-	0,01
PilatesLife MMC	-	324,00
SOCIETY OF ACTUARIES	-	0,21
Xəyal Adası MMC	-	708,36
Cəmi məbləğ	654 746,21	325 635,14

14. SAİR AKTİVLƏR

Sair aktivlər Ləğv edilmiş və edilməkdə olan banklardakı vəsaiti əks etdirir

SAİR AKTİVLƏR	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Royal Bank ASC	1 156 966,78	1 156 966,78
"AtraBank" ASC	1 675 524,90	1 675 524,90
LPO "KredoBank" ASC	1 499 823,05	1 499 823,05
"Yunayted Kredit Bank" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	-	-
DEKABANK Kommersiya Bankı ASC	9,89	9,89
"TEKNIKABANK" AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ	3 786,79	3 786,79
Zamin Bank ASC - Baş ofisi	202,20	202,20
DəmirBank ASC	3,67	3,67
Muğan Bank ASC	3,51	3,51
AG Bank ASC	144 582,70	144 582,70
AG Bank ASC USD hesabı	661 322,11	661 322,11
Finans Lizinq	61 807,05	61 807,05
Cəmi	5 204 032,65	5 204 032,65

15. SİĞORTA EHTİYATLARI

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Həyat sığortası sahəsi üzrə	668 215 519,57	631 809 121,98
Cəmi	668 215 519,57	631 809 121,98

16. TƏKRARSİĞORTA ƏMƏLİYYATLARI ÜZRƏ ÖHDƏLİKLƏR

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Təkrarsığortalı üzrə	-	446 763,62
Cəmi	-	446 763,62

17. KREDİTOR BÖRCLƏRİ

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-ci il
Əməyin Ödənilməsi Üzrə	-	-
Büdcə Üzrə	2 651 454,72	3 511 184,08
Sosial sığorta və təminat üzrə	336 721,70	262 829,55
Digər Məcburi Ödənişlər Üzrə	1 021 565,95	950 092,33
Sair Kreditorlar:	8 402 234,37	39 126 270,53
Cəmi	12 411 976,74	43 850 376,49

Sair kreditor borcları

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
➤ İddia tələbləri üzrə hesablaşmalar	204.213,95	105 409,97
➤ Agent və broker komissiyalarına görə hesablaşmalar	2.454.642,97	1.215.467,39
➤ Təchizatçılarla hesablaşmalar	2.709.717,01	3 296 245,04
➤ Repo əməliyyatları üzrə hesablaşmalar	-	31 599 855,54
➤ Kreditorlarla hesablaşmalar	1.185.856,34	986 590,15
➤ Digər kreditor borcları	1.847.804,10	1 922 702,44
Cəmi	8.402.234,37	39 126 270,53

18. SAİR QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Gələcək hesabat dövrünün gəlirləri	8 164 195,00	7 361 535,05
Cəmi	8 164 195,00	7 361 535,05

Gələcək hesabat dövrünün gəlirləri	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
İpoteka götürən şəxslərin həyat sığortası	8 076 950,05	7.274.785,91
Kredit götürən şəxslərin həyat sığortası	755,85	215,34
İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta	86 486,86	86 531,56
Fərdi Həyat Sığortası	2,03	2,03
Həyatın Yığılım sığortası	0,21	0,21
Cəmi	8 164 195,00	7 361 535,05

19. ƏSAS ƏMƏLİYYAT GƏLİRİ

Məbləğ müştərilər tərəfindən növbəti aylara görə ödənilmiş sığorta haqları təşkil edir.

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Birbaşa Sığorta Üzrə Sığorta Haqları	679 749 733,59	594 400 200,78
Təkrarsığorta Üzrə Təkrarsığorta Haqları	-	-
Sığorta Ödənişlərində Təkrarsığortaçıların Payı Üzrə	506 353,55	911 675,19
Təkrarsığortaya Verilmiş Müqavilələr Üzrə Komissyon	593 519,78	671 451,31
Cəmi	680 849 606,92	595 983 327,28

20. ƏSAS ƏMƏLİYYAT XƏRCİ

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Sığorta Ödənişləri və Sığorta Məbləqləri Üzrə	(561 073 724,38)	(418 779 464,58)
Qaytarılan sığorta haqları üzrə	(3 067 682,02)	(24 197 796,70)
Təkrarsığortaya Verilmiş Sığorta Haqları Üzrə	(3 133 719,91)	(2 232 018,98)
Sığorta fəaliyyəti üzrə sair xərclər	(523 973,89)	(780 421,83)
Cəmi	(567 799 100,20)	(445 989 702,09)

21. İŞLƏRİN APARILMASI XƏRCLƏRİ

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Əmək haqqı - cəmi	(23 068 530,83)	(21 083 227,64)
Sığorta vasitəçilərinə komissyon muzzdlar - cəmi	(5 506 347,98)	(6 832 306,86)
Dövlət sosial müdafiə fonduna ayırmalar	(3 449 577,34)	(3 081 797,74)
Təsərrüfat xərcləri	(181 624,03)	(156 417,14)
Dəftərxana xərcləri	(40 710,55)	(64 200,46)
Ezamiyyə xərcləri - cəmi	(307 758,45)	(251 983,31)
Bank xidməti xərcləri	(712 969,11)	(524 914,81)
Məsləhət xidmətləri	(379 405,98)	(1 399 262,03)
Reklam işinin aparılmasına xərclər	(1 090 577,96)	(1 322 044,98)
Amortizasiya ayırmaları	(3 140 279,68)	(2 324 273,69)
Əsas vəsaitlərin təmiri üzrə xərclər	(474 156,67)	(400 801,35)
İşçilərin ixtisasının artırılmasına çəkilmiş xərclər	(701 338,29)	(784 239,27)
Nümayəndəlik xərcləri	(347 763,01)	(173 268,95)
İşçilərin sığortası	(1 242 904,02)	(1 208 230,25)
Müştərilər üçün təlim xərcləri	(222 391,77)	(239 957,63)

Rabitə xərcləri	(261 686,17)	(299 398,19)
Nəqliyyat vasitələrinin saxlanması	(131 634,71)	(125 933,94)
Ofisin icarə haqqısı	(1 894 786,73)	(1 561 193,20)
Komunal xərclər	(57 171,33)	(46 167,48)
Azqıymətli tez köhnələn əşyalar	(148 639,53)	(53 488,37)
Mətbuat xərcləri	(1 800,00)	(2 800,00)
Audit,hüquq,tərcümə,ekspert və s.xərcləri	(3 576 780,62)	(4 115 617,11)
İcbari Sığorta bürosuna təqvim haqları	(2 600 091,80)	(2 384 885,44)
Əmək və Əhəlinin Sosila müdafiəsi Nazirliyinə ayırmalar	(4 159 117,18)	(3 814 889,45)
Sponsorluq xərcləri	(2 499 908,65)	(1 104 495,86)
Korporativ tədbirlər	(657 185,20)	(505 986,32)
Mühafizə xərcləri	(184 448,63)	(201 273,82)
İnzibati xərclər	(71 514,44)	(98 370,38)
Sosial xarakterli tədbirlər	(1 206 925,30)	(460 925,00)
Sair xərclər	(1 174 515,96)	(755 534,43)
Cəmi :	(59 492 541,92)	(55 377 885,10)

22. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Cəmiyyət ödəniləcək cari mənfəət vergisi, eləcə də aktiv və öhdəliklər üzrə vergi bazalarını onun fəaliyyət göstərdiyi ölkələrin Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hesablayır və uçotda əks etdirir ki, buda MHBS-dən fərqli ola bilər.

Təşkilat bəzi xərclər vergiyə cəlb olunmadığından və bəzi gəlirlər vergi məqsədləri üçün vergidən azad olduğundan daim vergi xərcləri ilə üzləşir.

Vergi dərəcəsi Azərbaycan Respublikasında vergi qanunvericiliyinə əsasən (müəyyən edildiyi kimi) hüquqi şəxslər tərəfindən vergiyə cəlb olunan mənfəət üzrə ödəniləcək 20%-lik mənfəət vergisi dərəcəsidir.

23. RİSKLƏR

Maliyyə riski amilləri.

Fəaliyyətin adi gedişində Cəmiyyət alınan və satılan malların dəyişkən qiymətləri, digər xammalların qiymətləri, valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri nəticəsində yaranan bazar riskləri ilə üzləşir. Qiymətlərdəki dəyişikliklərdən asılı olaraq bazar qiymətlərindəki bu cür dəyişikliklər Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinin dəyişməsinə səbəb ola bilər. Cəmiyyətin ümumi risk idarəetmə proqramı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliklərini əhatə edir və Cəmiyyətin maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfəət təsiri azaltmağı nəzərdə tutur. Maliyyə nəticələrinə təsir edə bilən müxtəlif risklərin səmərəli şəkildə idarə edilməsi üçün Cəmiyyətin əsas strategiyası güclü maliyyə mövqeyinin qorunub saxlanmasından ibarətdir. Maliyyə riskinin vacib komponentləri likvidlik riski, xarici valyuta riski, faiz dərəcəsi riski və kredit riskidir.

Likvidlik riski.

Likvidlik riski aktiv və passivlərin ödəmə müddətlərinin uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Likvidliyin idarə edilməsinə Cəmiyyətin yanaşması həm adi, həm də qeyri-adi şəraitdə Cəmiyyətin nüfuzuna qəbul edilməyən zərər və ya risk zərəri vurmamaqla, öhdəliklərin müddəti başa çatdıqda onların likvidliyini daim təmin etməkdən ibarətdir. Rəhbərlik, 31 dekabr 2024-cü il tarixində Cəmiyyətin cari ödəmə strukturunun hər hansı bir əhəmiyyətli likvidlik riskinə məruz qalmadığını hesab edir.

Kapital risklərinin idarə olunması.

Kapital nizamnamə kapitalı və yığılmış mənfəət və ya zərərdən ibarət olub, hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında kapitala aid edilir. Kapitalın idarə olunmasında Cəmiyyətin məqsədi səhmdarlar üçün gəlirlərin və digər maraqlı tərəflər üçün ödənişlərin təmin edilməsi və kapital xərclərinin azaldılması məqsədilə, optimal kapital strukturunun saxlanması üçün fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini qoruyub saxlamaqdır.

Kapital nizamnamə kapitalı və yığılmış mənfəət və ya zərərdən ibarət olub, hazırkı maliyyə hesabatlarında kapitala aid edilir.

Cəmiyyətdən kapital ilə bağlı konkret normativ əmsallara riayət etmək tələb olunmur.

Kredit riski.

Qarşı tərəf borcunu müəyyən edilmiş ödəmə müddətində tam ödəyə bilmədikdə, Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır. Adətən, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyəri Cəmiyyətin məruz qaldığı kredit riskinin maksimum miqdarını əks etdirir. Potensial kredit riskinin azaldılması üçün aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi imkanı böyük əhəmiyyət kəsb etmir. Cəmiyyətin kredit riski üzrə konsentrasiyalara məruz qalan maliyyə alətləri əsasən hesablarda olan vəsaitlər və debitor borclarından ibarətdir.

Bazar riski

Bazar riski bazardakı qiymət və məzənnələr səviyyəsində dəyişikliklərin yaxud onların mütərəddidliyinin Cəmiyyətin gəlir və ya kapitalına yaxud da onun biznes məqsədlərinin reallaşdırılması imkanlarına mənfi təsir göstərməsi riskidir.

Bazar riski faiz dərəcəsi riski kimi, valyuta riski, kredit spredləri, əmtəə qiymətləri və qiymətli kağızların qiyməti aiddir. Cəmiyyətin ölçmə üsullarında və ya üzləşdiyi riskdə yaxud da qeyd olunan risklərin idarə edildiyi və ölçüldüyü tərzdə heç bir dəyişikliklər baş verməmişdir.

Cəmiyyət daxilindəki müəssisələr həm sabit, həm də dəyişkən ("üzən") faiz dərəcələri ilə borc vəsaitlər cəlb edildiyindən Cəmiyyət faiz riskləri ilə üzləşir. Risk Cəmiyyət tərəfindən sabit və üzən faiz dərəcələrinin müvafiq şəkildə vəhdəti yaradılmaqla idarə olunur.

Müşahidə Şurası həmçinin Cəmiyyət müsbət faiz marjası ilə təmin edən onun faiz dərəcəsi mövqeyini uyğunlaşdırmaqla faiz riskini və bazar risklərini idarə edir. Nəzarət şöbəsi Cəmiyyətin cari maliyyə nəticələrinin monitorinqini həyata keçirir, Cəmiyyətin faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə həssaslığını və mənfəətinə təsirini qiymətləndirir.

Cəmiyyətin bəzi maliyyə öhdəlikləri ya dəyişkən faiz dərəcəsi daşıyır, ya da ki, kreditörün seçimi ilə faiz dərəcələrinin dəyişilə bilməsini nəzərdə tutan maddə daxil edilir. Cəmiyyət faiz dərəcəsi marjasını nəzarətdə saxlayır və bu səbəbdən əhəmiyyətli faiz dərəcəsi riskinə və ya sonrakı pul vəsaitlərinin hərəkətli riskinə məruz qalmadığını hesab edir.

Faiz dərəcəsinə qarşı həssaslıq

Cəmiyyət bazar mühitindəki mənfi dəyişikliklərdən irəli gələ biləcək potensial itkiləri dövrü olaraq hesablamaqla ədalətli dəyərin faiz dərəcəsi riskini idarə edir. Nəzarət şöbəsi Cəmiyyətin cari maliyyə nəticələrinin monitorinqini həyata keçirir, Cəmiyyətin ədalətli dəyərin faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə həssaslığını və onun gəlirliyinə təsirini hesablayır. Aşağıda göstərilən həssaslıq təhlili hesabat dövrünün sonunda həm derivativ, həm də qeyri-

derivativ alətlər üzrə faiz riskinə məruzqalma əsasında müəyyən edilmişdir. Üzən faiz dərəcəsi daşıyan öhdəliklər üzrə təhlil dövrün sonunda öhdəliyin ödənilməmiş məbləğinin bütün il üzrə ödənilmədiyini hesab etməklə həyata keçirilir. Cəmiyyət daxilində faiz dərəcəsi barədə əsas idarə heyətinə məlumat verildikdə 50 baza dərəcəsində artım və ya azalmaya istinad edilir ki, bu da rəhbərliyin faiz dərəcələrində mümkün dəyişikliklərin qiymətləndirilməsini əks etdirir.

Valyuta riski

Valyuta riski xarici valyuta mübadiləsi məzənnələrində dəyişikliklər baş verməsi səbəbindən maliyyə alətlərinin dəyəri qeyri-müəyyən olacağı ilə bağlı riskdir. Cəmiyyət üstünlük təşkil edən xarici valyuta mübadiləsi məzənnəsində dəyişikliyin baş verməsi nəticəsində onun maliyyə vəziyyəti və vəsaitlər hərəkətinin təsirə məruz qala biləcəyi halı ilə üzləşir. Müşahidə Şurası təxmin edilən AZN məzənnəsinin dəyişməsi və digər makroiqtisadi göstəricilər əsasında açıq valyuta mövqeyinin idarəedilməsi yolu ilə valyuta riskinə nəzarət edir ki, bu da Cəmiyyətə valyutaların milli valyutaya qarşı mübadilə məzənnələrinin dəyişkənliyindən irəli gələn əhəmiyyətli zərərin azaldılması üçün imkan yaradır.

Həssaslıq təhlili üzrə məhdudiyətlər

Əslində, ehtimallar və digər amillər arasında qarşılıqlı əlaqə mövcuddur. O cümlədən qeyd etmək lazımdır ki, bu həssaslıqlar sabit deyil və iri yaxud xırda təsirlər bu nəticələrdən interpolyasiya və ya ekstrapolyasiya edilməlidir.

Həssaslıq təhlili Cəmiyyətin aktivlərinin və öhdəliklərinin fəal şəkildə idarə edildiyini nəzərə almır. Bundan əlavə, Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti bazarda dəyişikliklər baş verdikdə dəyişə bilər. Məsələn, Cəmiyyətin maliyyə riskinin idarə edilməsi strategiyası bazardakı dəyişikliklərə qarşı həssaslığın idarə edilməsini nəzərdə tutur. Bazardakı dəyişikliklər müəyyən həddi keçdikdə Cəmiyyətin rəhbərliyi bəzi investisiyaları satmaq, investisiya portfelinin strukturunu dəyişdirmək və ya müəyyən sığortalıyı addımlar atmaq kimi qərarlar həyata keçirə bilər. Nəticədə, aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında bazar dəyəri ilə qiymətləndirdikdə fərziyyələrdəki dəyişikliklər öhdəliklərə heç bir təsir göstərməyə bilər. Belə hallarda aktivlər və öhdəliklər üçün müxtəlif qiymətləndirmə bazasından istifadə edilməsi səhmdar kapitalının dəyişməsinə gətirib çıxara bilər.

Yuxarıda həssaslıq təhlillərinin digər məhdudiyətlərinə Cəmiyyətin yalnız dəqiqliklə proqnozlaşdırılması mümkün olmayan qısamüddətli bazar dəyişikliklərinə dair mövqeyini əks etdirən potensial riski nümayiş etdirmək üçün şərti (hipotetik) bazar dəyişikliklərindən istifadə olunması və bütün faiz dərəcələrinin eyni qaydada hərəkət edəcəyi ilə bağlı təxminlər daxildir.

Qiymət riski olan məhsullar

Cəmiyyət ümumi və ya xüsusi bazar dəyişiklikləri nəticəsində öz məhsulları üzrə qiymət riskinə məruz qalır.

Cəmiyyət qiymət riskini bazar şəraitindəki mənfi dəyişikliklərdən irəli gələn potensial itkiləri dövrü olaraq hesablamaqla və müvafiq zərər-həddi (“stop-loss”) məhdudiyətlərini, habelə marja və girov tələblərini müəyyənləşdirib saxlamaqla idarə edir. İstifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri halında isə, Cəmiyyət belə öhdəliklərin ümumi məbləğində bərabər həcmdə potensial zərərlə üzləşir. Lakin, ehtimal edilən məbləği bundan azdır, çünki, öhdəliklərin əksəriyyəti kredit müqavilələrində göstərilən bəzi şərtlərdən aslıdır.

Əməliyyat riski

Əməliyyat sistemdəki nasazlıq, əməliyyatçının səhvi, saxtakarlıq və digər xarici hadisələr nəticəsində yaranmış zərərdir. Nəzarətlər yerinə yetirilmədikdə, əməliyyat riskləri müəssisənin nüfuzuna xələl gətirə, hüquqi və ya

inzibati nəticələrinə səbəb ola və ya maliyyə itkilərinə gətirib çıxara bilər. Cəmiyyət bütün əməliyyat risklərinin aradan qaldırılmasını gözləmir, lakin özünün nəzarət konsepsiyası ilə, habelə potensial risklərə nəzarət və ya onlara qarşı cavab tədbirləri görməklə bu riskləri idarə etməyə çalışır. Nəzarətlərə vəzifə bölgüsünün, sistemə çıxışın, təsdiqlənmə və üzləşdirmə prosedurlarının, heyətin təlimi və qiymətləndirmə proseslərinin səmərəli təşkili daxildir.

24. HESABAT TARİXİNDƏN SONRAKI HADİSƏLƏR

Hesabat tarixindən sonra hər hansı bir hadisə baş verməmişdir.